

Dôveryhodnosť (dôvera syna k) vzťahu „otec a syn“ hodnotená osobnostnými črtami „otca“

Juraj Sedláček^{1,2,3}, Vladimír Šišovský^{4,5,6,7}, Pavel Kotouček⁸, Tomáš Galis^{1,3}, Michal Baláž^{1,9,10}

¹Katedra pastorálnej teológie, Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta UK v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava; ²Univerzitné pastoračné centrum sv. Andreja Svorada a Benedikta pri TU Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Študentská 2, 911 50 Trenčín; ³Rada pre mládež a univerzity, Konferencia biskupov Slovenska, Kapitulská 11, 814 99 Bratislava; ⁴Ústav patologickej anatómie, Lekárska fakulta UK v Bratislave, Sasinkova 4, 811 08 Bratislava; ⁵Oddelenie patológie, Univerzitná nemocnica Bratislava, Sasinkova 4, 811 08 Bratislava; ⁶Patologicko-anatomické pracovisko, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Sasinkova 4, 811 08 Bratislava; ⁷Katedra molekulárnej biológie, Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava; ⁸Whipps Cross University Hospital, Whipps Cross road, Leytonstone, London E11 1NR, UK; ⁹Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta KU v Ružomberku, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok; ¹⁰Inštitút rodiny Jána Pavla II. v Bratislave, Bazovského 6, 841 01 Bratislava
sedlacek.j.research@gmail.com

Kríza otcovstva otcov [1], deficit postavy muža otca v rodinách [2] a rozpad rodín [3] sú častým a vážnym fenoménom ľudskej spoločnosti [4]. Môžu mať negatívny vplyv na zdravý duchovný a následne aj telesný vývin jedinca [5, 6], mnohokrát až s trvalými chorobnými dôsledkami [7]. Dôveryhodnosť/„funkčnosť“ (dôvera syna k) sociálneho vzťahu „otca a syna“ („učiteľ – žiak“, „vychovávateľ – vychovávaný“, ...) je založený na niekoľkých princípoch [8]. Významnú úlohu tu má aj črta osobnosti otca [2]. Poznanie týchto atribútov by mohlo napomôcť vzniku a upevneniu takého vzťahu, i „inštitútu náhradnej roly muža otca“ [9]. Štúdia hodnotí asociáciu medzi osobnostnými (charakterovými) črtami otca (otcovstva) a medzi stupňom dôveryhodnosti (dôvery syna k) sociálneho vzťahu „otec – syn“.

Spolu 240 dospelých chlapcov („synov“) v subjektívnej škále hodnotenia dôveryhodnosti/„funkčnosti“ (dôvera syna k) svojho sociálneho vzťahu „otec – syn“ „0“ neprítomná (skupina A), „1“ nepravidelne slabo prítomná (B), „2–3“ pravidelne slabo (C), „4–6“ stredne silne (D) a „7–10“ silne prítomná (E) sme hodnotili dotazníkovou metódou [9] na zisťovanie charakterových črt „ich otca“: „typ I“ („s deficitom úlohy postavy otca“), „II“ (otca – „vzoru“), „III“ („zodpovedného“), „IV“ („starostlivého“), „V“ („láskyplného“), „VI“ („cestu ukazujúceho“) a „VII“ („iných črt“).

V skupine A: bol otec „typ I“ v 100 % a otec „typ VII“ v 33 % prípadov; v skupine B: „typ I“ v 62 % a „typ VII“ v 17 %; v skupine C: „typ III“ v 42 % a „typ VI“ 28 %; v skupine D: „typ IV“ v 47 % a „typ II“ v 36 %; a v skupine E: „typ IV“ v 38 % a „typ V“ v 58 %.

Dôveryhodnosť (dôvera syna k) vzťahu „otec – syn“ je vysoká pri otcovi „typu V“, a postupne klesá pri otcovi „typu IV“, cez otca „typu III“, „typu VI“ a ďalej k „typu VII“ a až k „typu I“, kde dôveryhodnosť je minimálna až žiadna. Hodnotenie dôveryhodnosti/„funkčnosti“ (dôvera syna k) vzťahu „otec – syn“ osobnostnými črtami otca by mohlo byť dôležitým komponentom, ktorý by sa mohol využiť v biomedicínskom, psychologickom či sociologickom výskume ako aj v klinickej či pastoračnej praxi.

[1] Sedláček, J., (Baláž, M. – školiteľ), Kríza otcovstva: dôležité faktory a jej vplyv na adolescenta z pohľadu pastorálnej teológie. Licenciátska práca. Bratislava; Univerzita Komenského, **2006**, 1–133.

[2] Sedláček, J., (Baláž, M. – školiteľ), Otcovstvo: problém alebo výzva? Doktorandská dizertačná práca. Bratislava; Univerzita Komenského, **2008**, 1–297.

[3] Pittman, F., Warum Söhne Ihre Väter brauchen. Der schwierige Weg zur Männlichkeit. Bergisch Gladbach; Gustav Lübbe Verlag, **1994**, 1–351.

[4] Camus, J. L., *Vater sein heute*. Weinheim und Basel; Beltz Verlag, **2006**, 1–206.

[5] Yablonsky, L., Otcové & synové. Praha; Portál, **1995**, 1–220.

[6] Zoja, L., Soumrak otců. Archetyp otce a dějiny otcovství. Praha; Prostor, **2005**, 1–308.

[7] Hašto, J., Vzťahová väzba. Ku koreňom lásky a úzkosti. Trenčín; Pro mente sana, s.r.o., **2005**, 1–300.

[8] Camus, J. L., *Väter. Die Bedeutung des Vaters für die psychische Entwicklung des Kindes*. Weinheim, Basel, Berlin; Beltz Verlag, **2001**, 1–199.

[9] Sedláček, J., Otcovstvo: problém alebo výzva? Bratislava; Don Bosco, **2010**, 1–269.